

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

CİLD : 6

Birinci inikad

1 - XI - 1939 Çarşamba

Mündericat

	Sayfa		Sayfa
1 — Havale edilen evrak	2	ler seçimi	6:7
2 — Nutuklar	2	4 — Tezkereler	7
1 — Reiscümhurun nutku	2:6	1 — Ticaret vekilliginden istifa eden Antalya	
3 — Seçimler	6	mebusu Cezmi Erçinin yerine Aydın mebusu	
1 — Meclis Reisi seçimi	6	Nazmi Topçoğlunun tayin edildiğine dair Riya-	
2 — Reis vekilleri, İdare âmirleri ve kâtib-		seticümhur tezkeresi	7

Lâyhalar

1 — Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanuna ek kanun lâyihası (1/258) (Bütçe encümenine)

2 — Beden terbiyesi umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/259) (Bütçe encümenine)

3 — Devlet denizyolları işletme umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/260) (Bütçe encümenine)

4 — Devlet Havayolları umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/261) (Bütçe encümenine)

5 — Devlet limanları işletme umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/262) (Bütçe encümenine)

6 — Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/263) (Bütçe encümenine)

7 — İnhisarlar umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/264) (Bütçe encümenine)

menine)

8 — Orman umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/265) (Bütçe encümenine)

9 — Posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/266) (Bütçe encümenine)

10 — Sıhhat ve içtimai muavenet vekâleti teşkilât ve memurin kanununa bağlı 3 sayılı cetvelin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası (1/255) (Sıhhat ve içtimai muavenet ve Bütçe encümenlerine)

11 — Türkiye - İngiltere Ticaret ve Kliring Anlaşmasına merbut listeye kitab ve mevkuteler için her üç ayda bir 6 000 liralık kontenjan ilâvesi hakkında yapılan Anlaşmanın tasdikına dair kanun lâyihası (1/256) (Hariciye ve İktisad encümenlerine)

12 — Vakıflar umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihası (1/267) (Bütçe encümenine)

13 — Vakıflar umum müdürlüğü ücretli daimî memurları hakkında kanun lâyihası (1/257) (Bütçe encümenine).

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15, 00

MUVAKKAT BAŞKAN — Refet Canitez

MUVAKKAT KÂTİBLER : Bekir Kaleli (Gazianteb), Dr. Sadi Konuk (Bursa),
Vedid Uzgören (Kütahya), Cavid Oral (Niğde).

BAŞKAN — Yoklama yapıyoruz.

(Yoklama yapıldı).

2 — NUTUKLAR

1 — *Reisicümhurun nutku*

BAŞKAN — Ekseriyet vardır. Reisicümhur şimdi nutuklarını irad buyuracaklardır.

(Reisicümhur İsmet İnönü şiddetli ve sürekli alkışlar arasında Riyaset makamını teşrif ettiler).

Büyük Millet Meclisinin Muhterem azası!

Altıncı intihab devresinin birinci içtima senesini açarken muhterem azayı sevgi ve saygı ile selâmlarım (Alkışlar). Eminim ki bu anda kalblerimiz, Büyük Türk Milletinin emanet ve vazifelerini, onun hakikî menfaatine uygun olarak ifa etmek aşkile dolub taşmaktadır.

Geçirdüğümüz sene, vatanda huzur ve emniyetin, fikirlerde ve cemiyette hakikî bir asayı-

şın hüküm sürmesile geçmiş; Cumhuriyetin vatandaşta ve vatanda en büyük nimeti olan hayriyet ve emniyet, tamamen hâkim olmuştur (Bravo sesleri). Dahilî idaremizde hiç bir fetret ve nifak azabile muhtarib bulunmuyoruz (Bravo sesleri, alkışlar). Bir milletin en büyük ve kuvvetli mesnedi olan dahilî beraberlik, Büyük Meclisin ulvî ve muhteşem hüviyetinden örnek alarak, Türk vatanını insanîyet âleminde heybetli bir mevcudiyet olarak tecessüm ve temayüz ettirmiştir (Bravo sesleri, alkışlar). Milletimizin kemal ifade eden bu halile, hepimiz iftihar edebiliriz.

Dahilî idarenin gerek umumî ve mahallî idare kısımlarında ve gerek belediye ve köylü hayatımızda kolaylığı ve tekâmülü temin edecek yeni tedbirleri, Hükümet, mütemadiyen tedkiki-

nize arz etmek kararındadır (Bravo sesleri).

Bu sene, Hatay, ana vatana, onun ayrılmaz bir cüzü olarak iltihak etmiştir (Şiddetli alkışlar). Uzun seneler bizden ayrı yaşamak elemi ni geçmiş olan aziz Hataym, sizin kudretli ve temiz ellerinizde az zaman içinde vatanın en şirin, en mamur bir köşesi haline geleceğine katıyen eminiz.

Cumhuriyet adliyesinin işlemesi tarzını, memnuniyetle yadedebiliriz. Adalet tevzi gibi en şerefli bir cemiyet vazifesini ifa eden hâkimlerimizimizin mesleklerini daha metin ve cazib bir hale koyacak tedbirleri, kanunlarımızın tatbikatında daha ziyade isabet ve sürat temin edecek çareleri, ceza işlerinin ve müesseselerinin ıslah ve terbiye maksadlarında daha müessir vasıtalara malikiyetini, Hükümetin, yüksek huzuruza arz olunmak için, daima üzerinde çalıştığı mevzular olarak zikredebilirim (Bravo sesleri). Her halde şurasını iftiharla ilân edebiliriz ki, vatanda adalet tevzi, ehliyetli ve emniyetli ellerdedir, ve adalet tevzi usullerimiz medeniyetin en ileri telâkkilerine uygun esaslara müsteniddir (Bravo sesleri, alkışlar).

Muhterem Millet Vekilleri!

Son bir sene zarfındaki dünya hâdiseleri önünde Türkiyenin harici siyaseti, Hükümet tarafından muhtelif vesilelerle yüksek itidamıza arz edilip tasvibimize iktiran eden inkişaf göstermiştir. Avrupa buhranı, sulhu korumağa matuf gayretlerin zaman zaman ümid verici safhalarından sonra büsbütün alevlenmiş ve nihayet harb faciasının patlaması bir emri vaki olmuştur.

Sizin samimî hissayatınıza da terceman olduğuma emin olarak bu halden derin elem ve hüznü duyduğumuzu saklıyamam. Cumhuriyet Hükümeti, bütün bu devrelerde, sulha hizmet etmek ve kendi masuniyetini temin eylemek gayretini esaslı vazife telâkki etti. 12 mayısta İngiltere, ve 23 haziranda Fransa Hükümetleriyle kararlaştırmış olduğu müşterek beyannameler, bu gayretin mahsulüdür (Alkışlar). 19 teşrinievvelde imza edilen ve bu hafta içinde yüksek tasdikınıza arz edilecek olan muahede de; hiç bir Devletin aleyhinde olmıyarak, hiç olmazsa tesirimizin yettiği sahada beynelmilel sulh ve emniyete hizmet etmek suretile kendi emniyetimizi masun tutmak gayesine matuftur (Bravo sesleri, şiddetli alkışlar). Sulhu korumak ülküsü; her memlekete, kendi hususî bünyesi, coğrafi vaziyeti ve imkânlarına göre ayrı ayrı tedbirler ilham edebilir. Türkiye için, hareket hattını evvelden sarahat ve samimiyetle belli etmek, sulh yolundaki vazife tedbirlerinin en müessir olanıdır denilebilir (Bravo sesleri, alkışlar). Biz, bu muahede ile, harb fecayii içinde ıstırab çeken Avrupada bir emniyet mntakası tesisi suretile, bu facianın müstakbel ittisa ve inkişafla-

rma mâni olmak gayesini güdüyoruz (Bravo sesleri). Muahedenin harekete geçmesi, bu meşru gayeleri çiğnemek isteyenlerin bulunmasile kaimdir. O ihtimal haricinde, bizim mütteliklerle olan bağlarımız ve hep beraber ilân etmiş olduğumuz yüksek ideal etrafındaki beraberliğimiz, diğer Devletlerle normal ve dostane münasebetlerimizi ihlâl edebilecek mahiyette değildir (Bravo sesleri, alkışlar). Deruhde eylemiş olduğumuz vazife ve mesuliyetleri hakkile müdrik olarak, insanlığı inleyen harb faciasının an evvel nihayete ermesini ve yarımkı nesillerin son senelerin ıstırablarına düşmemesini, bütün kalbimizle temenni etmekteyiz. Bu gün olduğu gibi yarın da memleketimizi harb mntakası haricinde bırakmayı, emniyet ve taahhüdlerimizi ihlâl etmemek şartile, milletimize karşı vazife icabı olarak cidden arzu ediyoruz (Bravo sesleri, alkışlar).

Arkadaşlar!

Malûmunuz olduğu veçhile Hariciye vekilimiz, Sovyet Hükümetinin misafiri olarak Moskova'da üç hafta kadar temas ve müzakerede bulundu. Bu müzakerelerden, eski dostumuz Sovyet İttihadile aramızda bu günkü mesud münasebetlerden daha ileri bir vaziyet ifa edecek bir anlaşma meydana geleceğini ümid etmiştik. Neticeye varmak için iktidarımızda bulunan bütün gayreti sarfetmiş ve bir an muvaffakiyetin elde edildiği anlayışına varmıştık. Buna rağmen, bizim menfaatimize olduğu kadar karşı tarafın menfaatine de muvafık olduğunu zannettiğimiz neticenin istihsalı, bu defa mümkün olamamıştır. Bununla beraber, bilirsiniz ki, iki komşu memleket arasındaki dostluk kuvvetli esaslara müsteniddir. Bu devrin muvakkat icablarından doğan şartlar ve imkânsızlıklar, bu dostluğu ihlâl etmemelidir (Bravo sesleri, alkışlar), Biz mazide olduğu gibi âtide de Türk - Sovyet münasebetlerinin dostane seyrini samimî olarak takib edeceğiz (Bravo sesleri, alkışlar).

Muhterem arkadaşlar!

Son hâdiseler münasebetile Türkiye hakkındaki yapılan neşriyat, bilhassa bitaraf memleketlerdeki, Milletimizin iki yüksek vasfını kemalileecessüm ettirmiştir: Türkler dostluklarına vefakâr taahhüdlerine sadıktırlar (Bravo sesleri, şiddetli ve süreklî alkışlar). Bu vasıflar, Cumhuriyet Hükümetinin siyasetine umumî bir emniyet gösterilmesini temin etmiştir. Bize karşı vefakâr olan dostlarımız, bu güne kadar olduğu gibi bundan sonra da, bizden ancak dürüstlük, hayırhahlık ve bunlara uygun hareketler bekleyebilirler (Alkışlar).

Milletin muhterem Vekilleri!

İçinde bulunduğumuz beynelmilel vaziyetin, Cumhuriyet ordusunun ehemmiyet ve ihtiyacını

gözleriniz önünde birinci derecede canlandırdığına şüphem yoktur. Bütün Türk milletinin dikkatli nazarı da, bu devrede, bilhassa kendi müdafaa vasıtalarına teveccüh etmiş bulunuyor. Cümhuriyet Hükûmeti, müdafaa tedbirlerini tekemmül ettirmek için hiç bir himmeti esirgememek azmindedir. (Bravo sesleri alkışlar). Malî ve fennî noktai nazardan çok külfetli ve masraflı bir hal almış olan müdafaa vasıtalarını da ihmal etmemek gayreti, Hükûmet ve milletçe aziz bir kaygu olursa, erlere meydan görüldüğü zamanda Vatandaşların yapılan fedakârlıkların hiç birisine acmayacak mesud neticeler elde edecekleri muhakkaktır (Yaşa, bravo sesleri, şiddetli ve sürekli alkışlar). Büyük Meclis, Büyük Türk milleti emin olabilir ki, Cümhuriyet orduları emir aldıkları zaman vazifelerini hakkile ifa edecek kıymettedirler (Yaşam sesleri, şiddetli ve sürekli alkışlar). Yaptığımız ve yapacağımız fedakârlıklara Cümhuriyet orduları lâyük olduklarını isbat etmeğe her an hazır dırlar (Şiddetli ve sürekli alkışlar).

Aziz Vatandaşlarımız!

Münakalât vekâleti, müterakki bir cemiyetin mümeyyiz vasıflarından biri olan bütün münakale ve muhabere vasıtalarının ahenk ve intizamı gayesini temin etmek yolunda esaslı bir tedbir olmuştur. Muhtelif nakil vasıtaları, bir mesuliyet altında birbirini tamamlayan bir zihniyetle işletmek sayesinde, Vatandaşlarımızın ve iktisadî inkişafı için en geniş feyizlerini vermek yolundadır. Mesud inkişafını takip eden Demiryollarımızın yanında deniz ve hava yollarımızın da süratle feyiz bulmasını iltizam ediyoruz. Memleketimiz için çok verimli bir faaliyet sahası olduğuna samimî olarak kani olduğumuz deniz teşkilâtımızın gerek nakliye, gerek endüstri sahalarında sağlam esaslara müstenid olarak kurulması için Hükûmetin çalışmalarına, yüce Meclisin yakından alâka ve muavenet göstermesini temenni ederim.

Münakalât vekâleti, vatan müdafaası meselelerinde ayrıca mümtaz olan bir ehemmiyet alacaktır. Bu bakımdan dahi memleket münakalâtının intizam, kudreti ve hol vasıta ile mücehhez olması hakkile takdirinizi celbedecek mevzulardır.

Arkadaşlar!

Memleketin sıhhi ve içtimai muavenet işleri, içinde bulunduğumuz şartlar dahilinde, ehemmiyetlerini arttırmış bulunuyorlar. Sağlıklarla mücadele ve koruma tedbirleri, memleket müdafaasının safhaları için de daha çok kıymetli olacaktır. Sıhhi teşkilâtımızın fennen sağlam esaslara müstenid bulunmasından, an-sızın çıkacak hâdiselere karşı kendimizi emniyette hissetmek istiyoruz.

Son zamanlarda Dikili ve havalisindeki zelzele âfetinden vatandaşlarımızın çektikleri is-

tıraba, bütün memleket yürekten iştirak etti. Âfete uğrayanlara, Büyük milletin huzurunda, derin teessürlerimizi ifade ederken Kızılayın ve halkımızın gösterdiği şefkat ve yardımları şükranla yad etmek isterim.

Arkadaşlar!

Ziraat vekâletimizin meseleleri, millî bün-yemizin en ehemmiyetli mevzuları gibi takip olunmaktadır. Her çeşid mahsule feyiz veren memleketimizin toprak meselesi, âlât ve bil-gi meseleleri gibi ana ihtiyaçları temin olundu-ğuşa istihsal kudretimizin ve köylü maişeti-mizin yükseleceğine daima kani bulunduk. Ge-niş mikyasta malî vasıtalar tahsis edememek-ten korktuğumuz bu senelerde dahi ziraî istihsalâtımızın inkişafını alkoyamayacak himmet ve tedbirleri esirgememenizi dilerim. Orman iş-letmesindeki Devlet teşkilâtımızın müsbet neti-celerini yakın bir zamanda almağa başlayacağı-mızı kuvvetle ümid ediyorum.

Muhterem arkadaşlar!

Ticaret işlerimiz, hususî bir ihtimamımıza lâyıktr. Bir kaç seneden beri cihanda bozulmuş olan ticaret münasebetleri, bizi de muhtelif istikametler takibine sevk etmişti. Harbin zuhuru ise beynelmilî ticareti yeni zorluklarla karşılaştırmıştır.

Bu şartlar içinde her memleket, bir taraftan müdafaa endişesile mahsullerinin ihracını tah-dide, diğer taraftan kredi meselelerinde müba-deleye müsaid olmıyan türlü tedbirler almağa mecbur olmuştur. Beynelmîlî tabii münasebetlere sıkı sıkıya bağlı olan ticaret işlerimizin bütün umumî zorluklardan müteessir olması, iç-tinabrı kabil olmıyan bir zarurettir.

Arkadaşlar!

Bütün bu güç şartlarla beraber biz, ticaret işlerinde en az sıkıntı gören milletlerden olacağız. (Bravo sesleri, alkışlar). İlk önce şurasını emniyetle söyleriz ki memleketimiz ve ordumuz, en lüzumlu işe maddelerinde hal ve ati için hiç bir tehlide maruz değildir. (Alkışlar). Hatta ihraç maddelerinin tahdidinde biz, en geniş dav-ranabilecek memleketlerden biriyiz. Harb zamanında dahi mahsullerimiz, çoğu itibarile, Cihan piyasasının arayacağı maddelerden olacaktır.

Her şeyden evvel ticaret işlerimizde sâlim ve tabii bir usulü süratle tesis etmeliyiz. Kuv-vetle kaniiz ki ticaret hayatını iyi bilen ellerle takip olunacak isabetli tedbirler, bizim ticaret vaziyetimizi yalnız durgunluğa uğratmaktan korumakla kalmayacak, memlekete ati için de genişlik temin edecek seyri bulacaktır.

İktisad vekâletimiz, büyük millî davalarımızdan biri olan sanayileşme hareketine bu yıl dahi hızla ve intizamla devam etmiştir. İçinde bulunduğumuz hâdiseler ve ufukta muhtemel görülen vaziyetler, memleket endüstrisinin ha-

yatı ehemmiyetini kemalile tecessüm ettirdi. Plâna göre teşebbüs edilen müesseseler ikmal olunmakta ve hakiki olarak sağlam işlemlerini temin edecek tedbirler dikkatle alınmaktadır. Beş senelik plânın eksiklerini bir an evvel tamamlamaya, Hükümet, ciddi olarak gayret sarfediyor. Karabük Demir ve Çelik fabrikalarının sene içinde işlemeye başlaması, memlekete her bakımdan büyük kuvvet vermiştir. Boru fabrikasile haddehane ve çelikhane kısımlarının yakında faaliyete geçeceğini ümit ediyoruz. Gene bu sene 26000 iğli yeni Malatya Bez ve İplik fabrikası işletmeye açıldı. Birinci beş senelik plânın esaslı aksamından olan Kimya ve Kendir fabrikaları kurulması takib olunduğu gibi ikinci kâğıd, sellüloz, Sivas Çimento fabrikalarını dahi tahakkuk ettirmeğe çalışıyoruz. Şeker fabrikalarımızın istihsalâtı, bu sene, feyizli bir surette verimli olmuştur. Hükümet elde bulunan işleri tamamen tahakkuk ve temin ettirdikten sonra vakit kaybetmeksizin yeni endüstri hareketlerine teşebbüs etmek yolundadır. (Alkışlar).

Toprak altı servetlerimizin işletilmesi için ciddi gayretler sarfediyoruz. Bu sene Ergani bakır izabehanesi bakır istihsaline başlamıştır. Fakat kömür istihsalı mevzuuna yüksek dikkatinizi bir daha celbetmek isterim. Bu memleketin medeniyet ve ümran yolunda ilerlemesi için kömürün memleket içinde en geniş mikyasta istihlâki, her suretle teşvik olunmak lâzımdır. Memleketin her yerinde bol ve ucuz olarak tedarik olunabilecek kömür, başlıca terakki vasıtasıdır. Bu maksada mâni olacak her türlü bahalılık unsurları dikkatle bertaraf edilmek lâzımdır (Alkışlar). İktisad vekâletinin Devletçe tedbirlere devam ederken, vatandaşlara geniş mikyasta iş sahası bırakmak hareketi, takdir ve teşvikinize lâyıktır. Lüzumsuz takayyütler kaldırılmalı, hatta normal çalışmalarile memleketin iktisadî inkişafına hizmet eden teşebbüslere kolaylık gösterilmelidir (Alkışlar).

İktisad vekâleti, iktisadî hayatın her sahasında, mütehasşis işçilerden yüksek mühendislere kadar geniş bir ehliyet kadrosu vücade getirmeği gaye bilecektir.

İçinde bulunduğumuz fevkalâde şartların, iktisadî hayatımızın nizamını muhafaza etmek için, ayrıca kanunî tedbirlere ihtiyaç göstermesi ihtimali vardır. Büyük Millet Meclisinin, memleketin iktisadî bünyesini sağlam bir surette muhafaza ve devam ettirmek için, isabetli tedbirleri daima ittihaz edeceğine milletimiz emindir.

Gümrük ve inhisarlar vekâletimizin işleri, tekâmül seyrini taikb ediyor. Dünya hâdiselerine uygun olarak alınacak ticaret tedbirleriyle gümrük tedbirlerimizin ahenkli olarak tanzim olunması, Hükümetin göz önünde tuttuğu meselelerdendir. Bu cümleden olarak, gümrük tarifeleri cedvellerinde kanunî tadilat yapılması tedkik-

tedir. Her halde, Devlet varidatının temini gibi ticarî güçlüğü uğratmamak, kaçakçılığa mâni olmak tedbirleri de kıymetli esaslardır. Kezalik, zaruri hududda himaye lâzım olduğu kadar lüzumsuz bahalılık ve sıkıntıya mahal vermemek, bhusus gümrük himayesine sığınarak miktarda ve vasıfta tekemmül kaygusundan kurtulmak, gümrük siyasetimizin mâni olacağı mahzurlar olmak lâzımdır (Bravo sesleri, alkışlar).

İnhisarlar, iktisadî hayatımızda yardımcı vazifesini de dikkatle ifaya devam etmektedirler. Sert içkileri rağbetten düşürmek için sarfolunan gayretlere teşekkür borcumdur.

Milletimizin en kıymetli menfaatlerine uygun olan bu mücadele, memnuiyetin bir çok memleketlerde muvaffakiyetsizlikle tecrübe edilen katı ve kaba usullerine düşmeksizin, fenni ve tedrici tedbirlerle takib olunursa, geniş mikyasta muvaffak olacağımızdan tamamen eminim.

Muhterem arkadaşlar!

Nafia işlerimiz, vatan imarının istediği her sahada, faaliyetle ilerlemektedir. Bu sene, Erzurum demiryolu merkezinin açılması bütün memleketi candan sevindirdi (Bravo sesleri, alkışlar). Memleketin malî vesaiti geniş ölçüde müdafaa ihtiyacına tahsis olunduğu zamanlarda, nafia işlerimize kâfi vasıta temin etmekte güçlük çekeceğinizi bilirim. Bununla beraber elimizde bulunan demiryolu işlerinin devam ettirilmesini iltizam edeceğinize ve ayrıca yol işlerine hız vermeği, memleketin tabii ihtiyacı kadar müdafaa ihtiyacı addedeceğinize eminim. Su işlerimiz intizam ile ilerliyor. Bir iki sene içinde ilk müsbet neticeleri aldığımız vakit, su siyasetimizin en verimli bir tedbir olduğunu gözönünde tecessüm etmiş bulacağız (Bravo sesleri, alkışlar). Yapı işlerinin Nafia vekâleti emrinde toplanmasını, zaman ile en feyizli neticelerini idrak edeceğiz. Hulâsa her sahada Cümhuriyet Nafiası mamur vatanın bütün mesnedlerini isabetli bir surette tahakkuk ettirmek yolundadır.

Aziz arkadaşlarım!

Maarif işlerimizi, yani Meclisin tarihimizde mümtaz bir farikası olarak himmetli ellerinize almanızı beklerim. Malî ve umumî şartlarımız sıkıntıya maruz olsalar bile, maarif işlerimizin ana istikametlerde ilerlemekte geç kalmayacağını ve her halde esaslı tedbirlerin zamanında alınacağını ümit ederim (Alkışlar). Hükümet, ilk tahsilin amelî ve ana tedbirlerine el koymuştur. Bunları süratle tedkikinize alarak karara bağlayacağımıza kaniim. Memleket, teknik tahsilin her şubesini ciddi olarak benimsemiştir. Halka bu yolda kolaylık tedbirlerinizi genişletmenizi dilerim. Memleketin mühendis ve yüksek mühendis ordusunu yaratacak müesseseleri kurmak için acele etmemiz lâzımdır (Bravo sesleri).

Bütün maarif tedbirleri, insan yetiştirmek gibi en çok zamana ihtiyaç gösteren tedbirlerdir. Onun için vaktile başlamak, maarif işlerimizde Hükümetin bilhassa dikkat edeceği bir unsur olmalıdır. Nihayet, maarif işlerimizin görgülü unsurlarımızın birbirine samimi olarak yardımları sayesinde ilerleyebileceğine kani bulunuyoruz. Onun için, bilgili çalışmalara, ilme ve tecrübeye dayanan gayretlere hususî bir kıymet veriyoruz.

Muhterem arkadaşlar!

Devlet işlerini gözümüz önünde canlandırırken Cumhuriyet maliyesinin vazife ağırlığını tasvir etmiş oluyorum. İftihar ediyoruz ki, milletimiz, Cumhuriyet hazinesinin kudretli ve muvazeneli olması için, şuur ile hiç bir fedakârlıktan çekinmemektedir. Maliyemiz, memleket müdafaasının fevkalâde masrafları karşısında, vatan imarına ve sivil hizmetleri durdurmaya-
cak kudreti göstermektedir. Milletimizin alâka ve yardımı ile Cumhuriyet maliyesinin, halde ve âtide daima kâfi vasıtaları bulabileceğine katiyen eminiz (Şiddetli alkışlar). Himmetli ellerinizde kuvvetli ve sağlam bir millî bünyenin,

Devlet itibarını ve Hazine intizamını daima muhafaza edeceğine asla şüphemiz yoktur (Alkışlar).

Muhterem arkadaşlar!

Türk milleti, Büyük Millet Meclisinin etrafında bölünmez, sarsılmaz bir kale gibi, dünya hâdiseleri karşısında toplu ve dimdik durmaktadır (Şiddetli alkışlar). Büyük Meclisin vifak ve ahenk içinde yapıcı ve yaratıcı çalışma ile beraber millet işlerini titiz ve temiz bir surette murakabe etmek hüviyeti, tarihimizin bir abidesi olarak yaşayacaktır (Alkışlar). Yüksek vazifesini hakkile ifa eden Büyük Meclisin hiç bir anarşiye müsaade etmeyen kuvvetli bir Hükümet vücade getirebileceğine, muazzam bir misal halindediniz (Alkışlar).

Hepimizin en büyük zevkimiz ve iftiharımız, büyük milletimizi memnun edecek surette hizmet edebilmektir. Altıncı Büyük Millet Meclisinin en değerli vatan hizmetleriyle mümtaz olacağına samimi olarak kani olduğumu ifade etmekle bah-tiyarım (Bravo, yaşa sesleri, şiddetli ve sürekli alkışlar).

BAŞKAN — Celseye devam ediyoruz.

3 — SEÇİMLER

1 — Meclis Reisi seçimi.

BAŞKAN — Dahilî nizamname mucibince ilk yapacağımız iş reis intihabıdır, intihaba başlıyoruz. (Sivas dairesi intihabiyesinden başlanarak reyler toplandı).

BAŞKAN — Rey vermeyen var mı?

Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Tasnifi yapacak arkadaşları kura ile seçiyoruz.

Emin Aslan Tokad (Denizli), Dr. Sadi Konuk (Bursa), Zühtü Akın (Kırklareli) reyleri tasnife memur edildiler.

BAŞKAN — Riyaset için yapılan intihabın neticesini arz ediyorum:

Çankırı mebusu Mustafa Abdülhalik Renda 359 reyyle ve ittifakla Riyasete intihab edilmiştir (Alkışlar).

(Mustafa Abdülhalik Renda alkışlar arasında Riyaset kürsüsüne geldiler): — Aziz arkadaşlarım; tekrar reisliğe seçmek suretile hakkımda göstermek lütfunda bulunduğunuz yüksek itimattan dolayı her birinize ayrı ayrı şükran ve minnetlerimi sunarım.

Vazifemi ifa ederken bütün arkadaşlardan kıymetli müzaheretlerini esirgememelerini bilhassa rica ederim (Alkışlar).

Ruznameye devam ediyoruz.

2 — Reis vekilleri, İdare âmirleri ve kâtibler seçimi.

BAŞKAN — Reis vekillikleri için intihab yapacağız (Hepsi beraber sesleri). Pekâlâ. Reis ve-

killikleri, İdare âmirlikleri ve kâtiblikler intihabı yapılacaktır. Lütfen kutuları daima sağa alın ki reyler kolaylıkla verilebilsin.

(İzmir intihab dairesinden başlanarak reyler toplandı).

BAŞKAN — Rey vermeyen arkadaş var mı? Rey toplama muamelesi bitmiştir. Reylerin tasnifi için kura ile üçer arkadaş seçeceğiz.

Reisvekillikleri için: Hamdi Ülkümen (Trabzon), Dr. Kâzım Samanlı (Denizli), Avni Yükaruç (Çanakkale).

İdare âmirlikleri için: Sinan Tekelioğlu (Seyhan), Ahmed Ulus (Ankara), İbrahim Mete (Seyhan).

Kâtiblikler için: Nuri Kayaalp (Çorum), Hamdi Kuleli (Kırklareli), Hilmi Uran (Seyhan).

Bu arkadaşlar reyleri alsınlar, dışarıda tasnif yapsınlar.

Reylerin neticesini arz ediyorum:

Reisvekillikleri için reye iştirak eden arkadaşların adedi (363) tür. (363) reyyle Dr. Mazhar Germen (Aydın), Refet Canrtez (Bursa), Şemsettin Günaltay (Sivas) Reisvekilliklerine intihab edilmişlerdir. (Alkışlar).

İdare âmirliklerine rey veren arkadaşların adedi (364) tür. (364) reyyle Halid Bayrak (Ağrı), Dr. Saim Üzel (Manisa), İrfan Ferid Alpaya (Mardin) İdare âmirliklerine seçilmişlerdir. (Alkışlar).

Kâtiblikler için rey veren arkadaşların adedi (342) dir. (342) reyyle Dr. Sadi Konuk (Bursa),

Ziya Gevher Etili (Çanakkale), Bekir Kaleli (Gaziantep), Kemal Ünal (Isparta), (Vedit Uzgören (Kütahya), Cavid Oral (Niğde) kâtibliklere intihab edilmişlerdir (Alkışlar).

Dr. MAZHAR GERMEN (Aydın) — Bende-

nizi ve arkadaşlarımı tekrar Reis vekilliklerine intihab etmek suretile tecelli ettirilen itimada şükranlarımızı arz ederim. Buna lââyık olmağa çalışacağız. Bunda muvaffakiyette en büyük sır, âmil müzaheretleriniz olacaktır (Alkışlar).

4 — TEZKERELER

1 — Ticaret vekillüğinden istifa eden Antalya mebusu Cezmi Erçinin yerine Aydın mebusu Nazmi Topcoğlunun tayin edildiğine dair Riyaseti Cümhur tezkeresi

BAŞKAN — Riyaseti Cümhur tezkeresi vardır, okutacağım:

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Bir müddetdenberi hasta olub iyileşmesi için mutlak istirahat ihtiyacı gösterildiğinden dolayı vekillikten istifa eden Ticaret vekili Antalya mebusu Cezmi Erçinin istifası kabul edilerek Ticaret vekilliğine Aydın mebusu Nazmi Top-

coğlunun tayin edilmiş olduğunu arz ederim.

**Reisicümhur
İsmet İnönü**

(Allah âfiyet versin, allah muvaffak etsin sesleri).

BAŞKAN — Ruznamemizde müzakere edilecek başka bir madde kalmamıştır.

Encümenlerin intihabı için nizamnamemizde akalli dört gün müsaade vardır. Onun için cuma günü içtima yapamayacağız, pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere bu günkü inikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati : 16,52

